

Frågor och svar Visselblåsarlagen

Vad är visselblåsarlagen?

Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden kallas ibland för visselblåsarlagen. I lagen anges hur arbetsgivare ska ta emot rapporter om vissa missförhållanden i den egna verksamheten. Lagen anger också att den som rapporterar om sådana missförhållanden ska skyddas och bland annat inte utsättas för repressalier från arbetsgivaren. Du hittar lagtexten här (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2021890-om-skydd-for-personer-som_sfs-2021-890). Läs mer nedan.

Vad är rapporteringskanalen till för?

Addas rapporteringskanal finns för att vi ska kunna ta emot rapporter om sådana missförhållanden som omfattas av lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Rapporteringskanalen tillhandahålls av leverantören Lantero.

Vilka kan använda rapporteringskanalen?

Rapporteringskanalen kan användas av den som i ett arbetsrelaterat sammanhang har fått del av eller inhämtat information om missförhållanden hos Addas verksamheter. Personen ska också tillhöra någon av följande personkategorier:

1. arbetstagare,
2. personer som gör en förfrågan om eller söker arbete,
3. personer som söker eller utför volontärarbete,
4. personer som söker eller fullgör praktik,
5. personer som annars står till förfogande för att utföra eller utför arbete under Addas kontroll och ledning,
6. egenföretagare som söker eller utför uppdrag,
7. personer som står till förfogande för att ingå eller ingår i Addas förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan,
8. aktieägare som står till förfogande för att vara eller som är verksamma i Adda, eller
9. personer som har tillhört någon av personkategorierna ovan och har fått del av eller inhämtat informationen under tiden i verksamheten.

Vilka missförhållanden kan jag rapportera om i rapporteringskanalen?

Rapporteringskanalen kan användas vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram.

Du kan också använda rapporteringskanalen vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som utgörs av ett handlande eller en underlåtenhet som

1. strider mot en direkt tillämplig unionsrättsakt inom tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten,
2. strider mot lag eller andra föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen och som genomför eller kompletterar en unionsrättsakt inom tillämpningsområdet för samma direktiv, eller
3. motverkar målet eller syftet med bestämmelserna i en unionsrättsakt inom tillämpningsområdet för samma direktiv.

Skyddas den som rapporterar om missförhållanden?

Den som rapporterar om missförhållanden får inte göras ansvarig för att den bryter mot sin tystnadsplikt. Skyddet omfattar också att inhämta information, om den som rapporterar har skälig anledning att anta att inhämtandet var nödvändigt för att avslöja ett missförhållande.

Det finns också ett förbud mot att arbetsgivaren hindrar eller försöker hindra rapportering. Arbetsgivaren får heller inte vidta repressalier mot någon som rapporterar, någon som hjälper den som rapporterar eller en juridisk person som en rapporterande person äger, arbetar för eller har koppling till. Repressalier ska förstås mycket brett och omfattar till exempel åtgärder som avsked, uppsägning, försämrade karriärmöjligheter med mera.

Skyddet gäller inte om den rapporterande personen gör sig skyldig till brott. För att skyddet ska gälla måste den rapporterande personen dessutom ha haft skälig anledning att anta informationen om missförhållandena var sann.

Den som i god tro rapporterar om missförhållanden i Addas verksamhet ska aldrig behöva vara rädd för att bli behandlad illa eller bli utsatt för repressalier, oavsett om visselblåsarlagen är tillämplig eller inte.

På Adda råder ett totalt förbud mot repressalier. Trakasserier eller andra former av nedsättande behandling av den som rapporterar om missförhållanden är också helt förbjudna. Smutskastning eller ryktesspridning om någon som rapporterar tolereras heller aldrig. Förbudet gäller även försök att hindra någon från att rapportera, inklusive hot om eller försök att vidta repressalier.

Vad händer med rapporter som inte uppfyller rapporteringskanalens krav?

Om en rapport inte gäller ett sådant missförhållande som rapporteringskanalen är till för kommer rapporten inte att utredas enligt Adda riktlinjer för att uppfylla lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Rapporten omfattas heller inte av bestämmelserna i den lagen. Men alla rapporter om missförhållanden, oavsett vilka dessa är, är viktiga att ta tillvara på och undersöka. Rapporten kommer därför att vidarebefordras till Adda och tas om hand på annat lämpligt sätt, till exempel av HR.

Får jag återkoppling om hur min rapport hanteras?

Ja, du får återkoppling inom sju dagar om att din rapport tagits emot. Inom tre månader får du återkoppling i skälig utsträckning om åtgärder som har vidtagits vid uppföljning av rapporten och om skälen för dessa.

Kan jag vara anonym när jag rapporterar?

Ja, du kan välja att vara helt anonym när du rapporterar. Var i så fall noggrann med att inte lämna uppgifter som kan identifiera vem du är när du beskriver det som har hänt.

Kan jag lämna en rapport på andra sätt än via den digital rapporteringskanalen?

Ja, du kan lämna en rapport per telefon på nummer 020-899 433. Samtalet tas emot av en handläggare på Lantero.

Du har även rätt att lämna en rapport på ett fysiskt möte. Mötet anordnas av utredare på Adda som kommer ställa frågor till dig och anteckna de uppgifter du vill lämna. Om du vill ha ett möte ska du kontakta någon av Addas utredare.

Vem tillhandahåller Addas rapporteringskanal?

Addas rapporteringskanal tillhandahålls av leverantören Lantero. Lantero gör även en första oberoende bedömning av alla inkomna rapporter för att avgöra om dem omfattas av visselblåsarlagen. Först därefter får Addas utredare del av rapporten.